

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра міжнародного приватного права та порівняльного
правознавства

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Колізійне регулювання права власності»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма / спеціалізація — “Міжнародне право”

Статус дисципліни — за вибором студента

Рік набору - 2017

Розробник:

Чевичалова Жанна В'ячеславівна, доцент кафедри міжнародного приватного
права та порівняльного правознавства, канд. юрид. наук

Силабус навчальної дисципліни «Колізійне регулювання права власності»: галузь знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальність 293 «Міжнародне право», перший (бакалаврський) освітньо-кваліфікаційний рівень. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020, 19 с.

Розробник:

Чевичалова Жанна В'ячеславівна, доцент кафедри міжнародного приватного права та порівняльного правознавства, канд. юрид. наук

Гарант освітньої програми

Комарова Тетяна В'ячеславівна — докторка юридичних наук, професорка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародного права (протокол № 3 від 7 листопада 2017 р.)

Зміни та доповнення затверджено на засіданні кафедри міжнародного приватного права та порівняльного правознавства (протокол № 1 від 7 вересня 2020 р.)

Завідувач кафедри Д. В. Лук'янов

Данні про викладача:

Назва навчальної дисципліни Колізійне регулювання права власності

Вид навчальної дисципліни За вибором студента, належить до циклу навчальних дисциплін загальної фахової підготовки.

Викладач Чевичалова Жанна В'ячеславівна, доцент кафедри міжнародного приватного права та порівняльного правознавства, канд. юрид. наук

Контактний телефон 0577049810

E-mail zh.v.chevyhalova@nlu.edu.ua

Консультації за розкладом занять в системі АСУ

Анотація навчальної дисципліни

Основна концепція навчальної дисципліни полягає у поєднанні поглибленого вивчення теоретичних та практичних засад колізійного регулювання права власності в міжнародному приватному праві з одночасним формуванням практичних навичок, які дозволять дипломованим магістрам працювати в українських та іноземних компаніях, міжнародних організаціях, науково-дослідних та освітніх установах, в органах державної влади, а також громадських некомерційних організаціях. Теми спеціалізованого навчального курсу спрямовані на формування світогляду, загальної та професійної культури юриста, осмислення теоретичних та

методологічних проблем регулювання права власності в міжнародному приватному праві.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Колізійне регулювання права власності» є набуття фахових знань у сфері колізійного регулювання права власності на міжнародному рівні, допомогти магістрам опанувати зміст центрального інституту будь-якої держави – інституту права власності, який значною мірою визначає характер та положення інших інститутів тієї чи іншої держави. А також формування сучасного правового мислення та розуміння закономірностей колізійного регулювання права власності, дослідження перспектив розвитку відносин у сфері міжнародного приватноправового регулювання права власності в Україні та світі.

Завданням навчальної дисципліни є:

- опанування студентами необхідними теоретичними положеннями, що вироблені наукою міжнародного права;
- освоєння нормативного матеріалу, закріпленою законодавством України;
- ознайомлення з судовою та арбітражною практикою;
- вивчення суб'єктів, об'єктів, видів та форм колізійного регулювання права власності та інших речових права в міжнародному приватному праві;
- вивчення міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених "іноземним елементом" щодо моменту переходу права власності, ризику випадкової загибелі або випадкового ушкодження майна; - аналіз колізійно - правового регулювання обігу цінних паперів;
- ознайомлення студентів з методологією отримання інформації щодо різноманітних аспектів колізійного регулювання права власності, у тому числі за допомогою бібліографії та сучасних технічних засобів.

Місце навчальної дисципліни у структурі

освітньо-професійної програми. Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Правничі системи сучасності», «Судові системи і порівняльне судове право», «Цивільне право», «Цивільний процес», «Міжнародне публічне право».

Кореквізити: «Міжнародне приватне право», «Уніфікація правового регулювання зобов'язань в міжнародному приватному праві», «Міжнародне сімейне право».

Постреквізити: «Міжнародне трудове право та право соціального забезпечення», «Нотаріат та нотаріальні дії консульських установ».

Мова навчання — українська.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті освоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

РН 1. Демонструвати знання сучасних концепцій колізійного регулювання права власності, його місця та ролі в правовій системі.

РН 2. Демонструвати знання та розуміння перспектив і закономірностей розвитку колізійного регулювання права власності в умовах інформаційного суспільства та глобалізації економіки.

РН 3. Формулювати нові ідеї та судження в галузі науки міжнародного торгівельного та інвестиційного права.

РН 4. Визначати належне до застосування право у відносинах з колізійного регулювання права власності.

РН 5. Характеризувати правовий статусу суб'єктів міжнародного регулювання права власності фізичних та юридичних осіб, держав та міжнародних юридичних осіб.

РН 6. Демонструвати знання та розуміння проблеми колізії юрисдикцій у міжнародному регулюванні права власності та засобів її розв'язання .

РН 7. Виконувати складні завдання та формулювати судження у справах з іноземним елементом, використовуючи міждисциплінарний підхід.

РН 8. Складати правові висновки, заяви, позови, та відзивы на позови, скарги, звернення, договори та інші правореалізаційні акти відповідно до правил юридичної техніки та нормативно-правових актів колізійного регулювання права власності, міжнародних торговельних звичаїв і ділових узвичаєнь.

РН 9. Здійснювати правову експертизу документів з урахуванням норм колізійного регулювання права власності.

РН 10. Забезпечувати захист прав та законних інтересів громадян і юридичних осіб шляхом консультування, представництва в органах державної влади та місцевого самоврядування, національних та міжнародних судових та квазісудових установах, а також міжнародних організаціях.

Програма навчальної дисципліни

У першому модулі «Колізійне регулювання права власності» розкривається тема «*Речове право в Україні й закордонних правових системах. Правова охорона*» розмежування речових і зобов'язальних прав, поняття та види речових прав, сучасна правова концепція про об'єкти речових прав. Поняття і зміст права власності. Об'єкти права власності: еволюція поняття "нерухомість" в історії європейського права. Ідея "безтілесних речей" в історії європейського права.

Петиторний та посесорний захист: історичні моделі. Індикація та публиціанов позов в історії європейського права. Речово-правові способи захисту та посесорний захист за Німецьким цивільним уложенням та Французьким цивільним кодексом. Первісні та похідні способи набуття права власності. Набуття права власності за договором. Договір в механізмі переходу права власності та виникнення обмежених речових прав в німецькому праві. Захист добросовісного власника та варіанти обґрунтування в історії європейського права. Сфера застосування набувальної давності в

європейській цивілістичній традиції. Основні особливості сучасного регулювання права власності.

Довірча власність (траст) у праві Англії. Запозичення конструкції трасту іншими правовими системами. Міжнародна модель трасту. У тому числі вивчається довірча власність (траст) і її правове регулювання в Англії. Основні різновиди трасту. Запозичення конструкції трасту іншими правовими системами. Перспективи довірчої власності в Україні. Міжнародна модель трасту. Гаазька конвенція 1985 р. про право, застосовний до трастів, і про їхнє визнання.

Центральним інститутом першого модулю є тема *«Колізійне регулювання власності та інших речових прав в МЧП»*. У межах якої вивчається історія появи та розвитку колізійних норм щодо права власності в іноземному та національному праві. Вирішення колізійних питань права власності та інших речових прав в національній правовій системі. Розв'язок колізійних питань права власності та інших речових прав в іноземному праві. Сучасні тенденції в розвитку колізійного регулювання речових відносин. Виникнення та розвиток правил про виняткову юрисдикцію стосовно нерухомого майна в міжнародному приватному праві. Матеріально-правові передумови виникнення процесуальних правил про виняткову юрисдикцію спорів щодо нерухомого майна .

У другому модулі *“Колізійного регулювання права власності”* розглядається *Міжнародно-правове регулювання відносин, ускладнених "іноземним елементом" щодо до моменту переходу права власності, ризику випадкової загибелі або випадкового ушкодження майна. Колізійно - правове регулювання обігу цінних паперів.* У межах якої вивчається правове регулювання моменту переходу права власності та ризику випадкової загибелі або псування речі за договором у праві різних країн. Гаазька конвенція 1958 р. про право, застосовний до переходу права власності в міжнародній торгівлі товарами: основні положення. Віденська конвенція

ООН 1980 р. про договори міжнародної купівлі - продажу товарів про поняття ризику й момент його переходу від продавця до покупця в міжнародній торгівлі.

Міжнародні правила тлумачення торговельних термінів (ІНКОТЕРМС) про момент переходу ризику. Недержавне регулювання відносин власності в міжнародній торгівлі (публікація МТП № 546 "Перехід права власності в міжнародній торгівлі; публікація МТП № 501 "Посібник з утримання права власності"). Колізійні питання обігу іноземних цінних паперів. Сфера застосування та основні колізійні принципи Гаазької конвенції 2006 р. про право, яке підлягає застосуванню до певних прав відносно цінних паперів, які знаходяться у володінні посередника.

Двостороннє та багатостороннє міжнародно-правове регулювання іноземних інвестицій. Міжнародні угоди та інститути в галузі захисту іноземних інвестицій. Система ГАТТ- СОР про режим іноземних інвестицій. Договір до Енергетичної Хартії 1994 р. про встановлення інвестиційних стандартів для режиму інвестицій. Міжнародно-правові механізми страхування іноземних інвестицій від політичних ризиків. Особливості страхування іноземних інвестицій за Сеульською конвенції 1985 р. Угоди про захист і заохочення капіталовкладень і про запобігання подвійного оподаткування як інструменти інвестиційної політики держав. Роль двосторонніх угод у механізмі страхування іноземних інвестицій. Міжнародне - Арбітражний механізм урегулювання інвестиційних спорів.

Заключною темою першого модулю є *«Культурні цінності та культурна спадщина як об'єкти правового регулювання в міжнародному приватному праві»*, у межах якої вивчаються питання поняття та класифікація культурних цінностей у національному законодавстві, в праві іноземних держав та міжнародному праві. Суб'єкти майнових прав на об'єкти культурної спадщини.

Здійснення майнових прав на об'єкти культурної спадщини. Проблема реституції культурних цінностей та її вирішення в Паризькій конвенції ЮНЕСКО 1970 р. про заходи, що спрямовані на заборону і попередження незаконного ввезення, вивозу і передачі права власності на культурні цінності, і Римської конвенції ЮНІДРУА 1995 р. щодо викрадених або незаконно вивезених культурних цінностей. Статус всесвітньої культурної спадщини в міжнародному праві. Доля культурних цінностей, переміщених в роки другої світової.

**Розклад занять з навчальної дисципліни
для студентів денної форми навчання**

Дата	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
	Тема 1. Речове право в Україні й закордонних правових системах. Правова охорона		
	Тема 2. Довірча власність (траст) у праві Англії. Запозичення конструкції трасту іншими правовими системами. Міжнародна модель трасту		
	Тема 3 Колізійне регулювання власності та інших речових прав в МЧП	Тема 1. Речове право в Україні й закордонних правових системах. Правова охорона	Колізійні питання речового права

	Тема 4. Міжнародно-правове регулювання відносин, ускладнених "іноземним елементом" щодо до моменту переходу права власності, ризику випадкової загибелі або випадкового ушкодження майна. Колізійно - правове регулювання обігу цінних паперів	Тема 2. Довірча власність (траст) у праві Англії. Запозичення конструкції трасту іншими правовими системами. Міжнародна модель трасту	Довірча власність у різних правових системах світу
	Тема 5. Двостороннє та багатостороннє міжнародно-правове регулювання іноземних інвестицій	Тема 3. Колізійне регулювання власності та інших речових прав в МПП	Колізійні аспекти права власності; Колізійні аспекти речових прав в МПП
	Тема 6. Культурні цінності та культурна спадщина як об'єкти правового регулювання в міжнародному приватному праві	Тема 4. Міжнародно-правове регулювання відносин, ускладнених "іноземним елементом" щодо до моменту переходу права власності, ризику випадкової загибелі або випадкового ушкодження майна. Колізійно - правове регулювання обігу цінних паперів Тема 5. Двостороннє та багатостороннє міжнародно-правове регулювання іноземних інвестицій Тема 6. Культурні цінності та культурна спадщина як об'єкти правового регулювання в міжнародному приватному праві	Загальна характеристика правил Інкотермс Міжнародно-правова уніфікація регулювання іноземних інвестицій Регулювання міжнародного переміщення в культурних цінностей

Самостійна робота студентів

- виконання домашніх завдань;
- доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах;
- есе за вузькоспеціальною проблематикою;
- створення портфолію начального курсу та його презентація;
- розробка кейсів;
- підготовка колекцій документів, матеріалів тощо;
- підготовка тематичних презентацій;
- підготовка та публікація наукових статей, тез тощо;
- інші здобутки, що підтверджені документально (грамоти, дипломи тощо);
- умови відвідування навчальних занять і т.п.

Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти.

1. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 // Офіційний вісник України. 2005. № 29. Ст. 1694.
2. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 // Офіційний вісник України. 2004. № 35. Ст. 2317.
3. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14.07.1967 р. // Зібрання чинних міжнародних договорів України. 1990 р. № 1. С. 310.
4. Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15 червня 1957 року // Відомості Верховної Ради України. 2000. № 35. Ст. 284
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV// Відомості Верховної Ради України. 2003. № 44. Ст. 356

Підручники, навчальні посібники, монографії, статті

1. Міжнародне приватне право: підручник [Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюка. Харків : Право, 2020. 408 с.
2. Абдулхакова Е. М. Фидуций в романо-германском праве / Е. М. Абдулхакова // Международное публичное и частное право. 2004. № 1. С.38 –39.
3. Жданов А. А. Возникновение и эволюция доверительной собственности в Общем праве / А. А. Жданов // История права и государства. 2001. № 7. С. 189 –198.
4. Мингазова И.В. Право собственности в международном праве. М.: Волтерс Клувер, 2007. 295 с.
5. Старженецкий Владислав Валерьевич. Соотношение международного (европейского) и российского правового регулирования института собственности : Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 : Москва, 2003 171 с.
6. Некит К. Г. Право доверительной собственности в гражданском законодательстве Франции / К.Г.Некит// Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2013. № 5. С.133 –136.
7. Соколова Н.В. Доверительная собственность (траст) в континентальной Европе. М., 2012.
8. Зуев А. Е. Фидуциарные правоотношения: международная практика и российское право: Вопросы модальности в праве // Правоведение. 2003. № 2. С. 156-169.

9. Жданов А.А. Доверительная собственность и проблема рецепции римского права в средневековой Англии // Правоведение. 2002. № 6. С. 208-223.
10. Принципы европейского договорного права. Части I, II, 1999; часть III, 2003/ Пер. с англ. Б.И. Пугинского, А. Т. Амирова // Вестник Высшего Арбитражного Суда РФ. 2005. №3, № 4.
11. Мингазова И.В. Право собственности в международном праве. М.: Волтерс Клувер, 2007. 320 с.
12. Яковлев А. А. Міжнародно-правове співробітництво у захисті права власності в системі Ради Європи [текст]: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / А. А. Яковлев. Харків, 2009.
13. Батычко В.Т. Международное частное право. Конспект лекций. Таганрог: ТТИ ЮФУ, 2011
14. Ерпылева, Н. Ю. Международное частное право. В 3 т. Т. 1 : учебник для бакалавриата и магистратуры / Н. Ю. Ерпылева. М. : Издательство Юрайт, 2015. 384 с.
15. Гетьман-Павлова, И. В. Международное частное право : учебник для академического бакалавриата / И. В. Гетьман-Павлова. 2-е изд., перераб.и доп. М. : Издательство Юрайт, 2015. 541 с.
16. Довгерт А. С. Гармонізація цивільного (приватного) права в Європі / А. С. Довгерт // Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом: Матеріали наук.-практ. конф., м. Київ, жовтень 1998 р. К., 1998. С. 237–240.

17. Кох Х., Магнус У., Винклер фон Моренфельс П. Международное частное право и сравнительное правоведение / Пер. с нем. д-ра юр. наук Ю.М. Юмашева. М.: Междунар. отношения, 2001. 480 с.
18. Мандельштам А.Н. Гаагские конференции о кодификации международного частного права: Т.1: Кодификация международного частного права. Т. 2: Кодификация международного брачного права. Т. 1 – 2 Спб., 1900. 851с.
19. Розенберг М.Г. Международный договор и иностранное право в практике Международного коммерческого арбитражного суда. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Статут, 2000. 212 с.
20. Вилкова Н. Г. Унификация коллизионных норм в странах СНГ / Н. Г. Вилкова // Хозяйство и право. 1998. № 10. С. 91.
21. Менджул М.В., Рогач О.Я., Черевко П.П. Міжнародне приватне право: методичний посібник для студентів зі спеціальності «Правознавство» /М.В.Менджул, О.Я.Рогач, П.П.Черевко. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. 44 с.

Іноземна література

1. Verdross, Alfred, Les regies internationales concernant le traitement des Grangers. RCADI. T.37/ A. Verdross. 1931. 359 p.
2. Francis J. The Protection of Foreign Property Under Customary International Law [Electronic resource] / Francis J., Nicholson S. J. // Boston College Industrial and Commercial Law Review. 1965. Vol.6. Issue 3. 415 p. Access mode : <http://lawdigitalcommons.bc.edu/bclr/vol6/iss3/1>

Інтернет-ресурси

1. Котляр О. І. Регулювання права власності за міжнародним правом [Електронний ресурс] / О. І. Котляр // Форум права. 2012. № 4. С. 515–520. Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/FP_index.htm_2012_4_84.pdf.
2. Бем М. В. Особливості застосування статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [Електронний ресурс] / М. В. Бем // Офіційний веб-сайт Національної Асоціації Адвокатів України. – Режим доступу : <http://unba.org.ua/assets/uploads/news/post-relis/2015.03.23-04.03.18-mat8.pdf>

СЕНМК

Стандартизований навчально-методичний комплекс (бібліотека НЮУ) - <http://library.nulau.edu.ua/>.

Вимоги викладача

Відвідування занять, активність роботи на заняттях, своєчасність виконання завдання, якість підготовки завдань, отримання норм академічної поведінки та етики. Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у *Facebook* лекторіумі та *Facebook* тренінгах, наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтвержені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Колізійне регулювання права власності» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких *засобів*: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, есе, контрольна робота.

У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 2, 3, 4). За результатами практичних занять розраховується загальна кількість набраних балів (максимально – 40 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

Протягом семестру студенти виконують *індивідуальні роботи* (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу – 8.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання індивідуальної роботи.

Підсумки педагогічного контролю проставляються в відомості по накопичувальним принципам і є підставою допуску до іспиту.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів дисципліни «Колізійне регулювання права власності»:

Поточний контроль				Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль Іспит	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття						
Модуль № 1	Модуль № 2					
мах 16	мах 16			мах 8	мах 60	мах 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Колізійне регулювання права власності»:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті (за модуль)	Max 16-13	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	13-10	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	10-7	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	7-4	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 8	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	7	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	6	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	5	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	4	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.
	Испит	Max 60

	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮАУ

A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язкий повторний курс		1 – 34